

Källmedvetenhet och informationskunnighet i skolan

Skolverket

Informationskunnighet

Informationskunnighet

- Vad är information? Forskningslitteracitet – vetenskaplighet / sunt förnuft
- Informationssökningsprocessen
- Informationshantering – sälla och sovra
- Källhantering – att kunna referera, citera och göra källhänvisningar

Informationskunnighet inbegriper olika metoder för att söka information och en förståelse för vad information är samt skillnaden på fakta och åsikter. Hit hör också att ha en medveten informationssökningsprocess och metoder för att nå den i sammanhanget mest relevanta informationen samt att kunna referera, citera och göra källhänvisningar.

Källmedvetenhet

Källmedvetenhet

- **Källkritik** – Vem, vad, varför och när?
- **Källtillit** – Hitta en repertoar av källor som man har förtroende för
- **Sökkritik** – Sökmetod och söktjänster är inte neutrala

Källmedvetenhet är i huvudsak teknikneutralt. Grunderna är desamma oavsett om källan är digital eller analog. När det gäller digital källkritik kan det handla också om att kunna tolka och förstå hur en webbadress fungerar, hur digitala källor kan förändras eller manipuleras, om vad som styr hur sökresultaten visas på tjänster som Google och Youtube. Att använda sig av [lateral läsning](#) är en metod för att identifiera olika perspektiv.

Självkritik

[Pixabay](#)

Självkritik

- Rikta den kritiska blicken inåt och förstå den egna rollen
- Prosument - medskapare
- Vara en del av ett demokratiskt samtal
- Ödmjukhet - Vara beredd att ändra åsikt

Självkänedom kan ses som en vidgning av den källkritiska blicken. Att reflektera över hur ens känslor och förutfattade meningar kan påverka hur man tar emot och tolkar information är en viktig förmåga för att förstå den enskildes roll och begränsningar. Detsamma gäller när elever producerar egna texter eller uttrycker sig i andra medieformer.

Skolans roll

Skolans roll

- Vaccin mot desinformation - ge eleverna redskap och kunskaper
- Ämneskunskaper är grunden
- Kontroversiella frågor
- Trygg miljö

Källmedvetenhet och informationskunnighet behöver löpa som en röd tråd genom hela utbildningen. Det är viktigt att eleverna har kompetens att agera källmedvetet i olika sammanhang. Det är fördelaktigt att ha en samsyn på den egna skolan och att använda skolbibliotekariens expertkompetens inom området på ett strukturerat sätt.

A close-up photograph of a person's hand placing a blue puzzle piece onto a white grid with red numbers. The grid has numbers like 14, 15, 16, 30, 48, 50, 56, and 70. Other puzzle pieces are scattered on a light-colored wooden table. A purple banner with white text is overlaid at the bottom left.

Utmaningar

Utmaningar

- Kompetensvariationer
- Samarbete mellan lärare och skolbibliotekarier
- Elevernas kunskaper överskattas

Lärarnas digitala kompetens ser olika ut och det finns behov av kompetensutveckling. Samarbete mellan lärare och skolbibliotekarie är en framgångsfaktor för elevernas lärande inom källkritik mm men det är idag olikvärdigt sett till tillgång och användande av skolbibliotekets resurser. Elevernas kunskaper inom källkritik överskattas av vuxna och de överskattar sig själva, det kan röra sig om sk ytflyt.

Kontakt

Malena Martinger Hummel

malena.martinger.hummel@skolverket.se

Victoria Lovsten

victoria.lovsten@skolverket.se

Skolverket